

Stanisław Gzella

Tekst Mariusza Chudeckiego w: Gmina Osie. Przewodnik turystyczny – praca zbiorowa pod redakcją Mariusza Chudeckiego, Osie 2012

Doktor filologii klasycznej. Urodził się 24 kwietnia 1930 roku w Pelplinie. Jako 14-letni chłopiec, członek Szarych Szeregów, drużyny „Jurka Białego” (Jerzego Filińskiego), uczestniczył w Powstaniu Warszawskim. Roznosił m. in. pocztę powstańczą, zaopatrywał w żywność powstańców. Po wojnie ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie. Po przyjęciu święceń kapłańskich przez kilka lat pełnił posługę duszpasterską w kilku parafiach. Po rezygnacji ze stanu kapłańskiego przeniósł się do Strzelna, gdzie przez blisko 30 lat pracował w tamtejszym liceum ogólnokształcącym jako nauczyciel języka angielskiego i wychowawca młodzieży. W latach 1959-64 studiował filologię klasyczną na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Stopień doktora uzyskał w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w roku 1972, na podstawie rozprawy pt. *Poszukiwania klientów i zabiegi o honoraria w greckiej liryce chóralnej*. Jego dorobek naukowy stanowią liczne rozprawy o Pindarze i greckiej liryce chóralnej drukowane od 1965 r. w *Eosie* – organie Polskiego Towarzystwa Filologicznego, artykuły popularno-naukowe publikowane w *Meandrze* – czasopiśmie poświęconym kulturze świata starożytnego, wydawanym przez Polską Akademię Nauk. Popularyzował też kulturę antyczną wśród nauczycieli i uczniów szkół średnich, współpracując od 1974 r. z *Filomatą*. W artykułach, dzięki bogactwu szczegółów, barwności stylu, licznym odniesieniom literackim, filozoficznym, ożywiał opustoszałe dziś ruiny, ukazywał codzienne życie Hellenów oraz ich wpływ na rozwój kultury europejskiej. Znaczącym elementem dorobku naukowego są przekłady. Z liryki starogreckiej, oprócz dzieł Pindara, przetłumaczył np. epitafia Oppiana z Apamei poświęcone psom, z łaciny epos Auzoniusza *Mozella* (to pierwszy przekład tego utworu na język polski), przypisywaną Wergiliuszowi *Szynkarkę* oraz pochodzący z renesansu traktat Lipsiusa *O podróżowaniu*.

Tłumacz przysięgły języka angielskiego i niemieckiego. Podróżnik. Zwiedził kilkanaście krajów Europy i Afryki, w tym trzykrotnie Grecję, którą określał często mianem jego drugiej ojczyzny. Najmilej wspominał pieszą wędrówkę z Myken do Laurion, zakończoną nad Zatoką Koryncką. Zaangażował się aktywnie w działalność Oddziału w Strzelnie Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Prowadził odczyty m. in. na temat antycznych korzeni turystyki, strzelnianina z pochodzenia, noblisty Alberta Michelsona – światowej sławy fizyka, obrazu Strzelna i okolic we wspomnieniach Ulricha Wilamowitza-Moellendorffa, wybitnego niemieckiego filologa klasycznego. Przedstawiał też reportaże ze swoich podróży. W 1987 roku ukazała się opracowana przez niego z okazji 30-lecia strzeleńskiego oddziału publikacja *Ze Strzelna w Polskę*. W latach 80. związany z opozycją demokratyczną; działał m. in. w inowrocławskim Klubie Inteligencji Katolickiej. W 1989 roku wszedł w skład Międzyszkolnej Rady Koordynacyjnej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” na Kujawy Zachodnie z siedzibą w Inowrocławiu, której głównym zadaniem było odtworzenie szkolnych kół „Solidarności”, zwiększenie aktywności nauczycieli w życiu szkolnym i poza nim, wypracowanie propozycji reformy oświaty.

Po przejściu na emeryturę i powrocie do rodzinnej miejscowości – Osia, zajął się regionalistyką. Na łamach m. in. *Filomaty*, *Pomeranii*, *Echa Borów*, *Głosu Osia* przedstawiał wybitnych, choć czasem mało znanych, Pomorzan. Na przełomie lat 80. i 90. pracował dodatkowo jako nauczyciel języka angielskiego w Liceum Ogólnokształcącym im. Floriana Ceynowy w Świeciu, w latach 1991-93 w Szkole Podstawowej w Brzezinach. Jego dorobek naukowy przedstawiło prestiżowe wydawnictwo *International Who's who of Intellectuals* (Cambridge, 1993), a bibliografię przekładów (niepełną) znaleźć można w dwutomowym *Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu* (Warszawa, 1986). Zmarł po długiej i ciężkiej chorobie 15 listopada 2011 roku w Osiu, gdzie jest pochowany na tutejszym cmentarzu.